

Uchwała Nr IV/29/2019
Rady Gminy Nowy Żmigród
z dnia 29 stycznia 2019 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród na lata 2019-2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm) i art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)

Rada Gminy uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Żmigród na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Żmigród.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą od 1 stycznia 2019 roku.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Strzelec
Henryk Strzelec

RADA GMINY
Nowy Żmigród

Załącznik do Uchwały Nr IV/29/2019
Rady Gminy w Nowym Żmigrodzie
z dnia 29 stycznia 2019r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
NA LATA 2019–2021**

Nowy Żmigród 2019

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	<u>Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu.....</u>	4
III.	<u>Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie.....</u>	5
IV.	<u>Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Nowy Żmigród.....</u>	9
V.	<u>Adresaci Programu.....</u>	13
VI.	<u>Realizatorzy i współrealizatorzy/partnerzy.....</u>	13
VII.	<u>Pozytywne czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu.....</u>	14
VIII.	<u>Negatywne czynniki w realizacji Programu.....</u>	14
IX.	<u>Cele programu.....</u>	15
X.	<u>Wdrażanie programu.....</u>	16
XI.	<u>Harmonogram realizacji Programu.....</u>	17
XII.	<u>Przewidywane efekty i rezultaty.....</u>	17
XIII.	<u>Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu....</u>	18

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy akceptację, zrozumienie a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Gmina Nowy Żmigród od kilkunastu lat podejmuje liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one skierowane zarówno do osób doznających przemocy (pomocowe), jak i do osób stosujących przemoc (interwencyjne). Między innymi jednym z takich działań było powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze.

Odbywają się też szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, w tym dla pracowników „pierwszego kontaktu” m.in. pracowników socjalnych, policjantów, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia, pedagogów szkolnych. Pomimo licznych działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie

występuje na terenie gminy Nowy Żmigród.

Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Nowy Żmigród planowany jest w perspektywie kilkuletniej i jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2018. Obecnie działania Programu obejmą lata 2019 - 2021. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017 r., poz. 1769 ze zm.);
- Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 ze zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2015 r. poz. 355 ze zm.);

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204, ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020 (M.P. z 2014 r. poz. 445).

III. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Definicja przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest problemem złożonym i ma wiele definicji. Powszechnie przemoc traktowana jest jako akt godzący w osobistą wolność jednostki prowadzący do jej fizycznej, a także psychicznej szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą”. Często przemocą w rodzinie określa się „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. *jest intencjonalna* – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane na kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka;
2. *występuje dysproporcja sił* – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza, a osoba stosująca przemoc silniejsza;
3. *narusza prawa i dobra osobiste* – osoba stosująca przemoc wykorzystuje swoją przewagę narusza prawa i godność drugiego człowieka (członka rodziny);
4. *powoduje cierpienia i szkody* – osoby dotknięte przemocą w rodzinie doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Przemoc może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, ale bez wątplenia należy zaklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Jak wynika już z samych definicji, przemoc w rodzinie przyczynia się do

dezorganizacji funkcjonowania rodziny, łamania norm moralnych, prawnych, tragicznych skutków psychologicznych oraz w skrajnych przypadkach do poważnych uszkodzeń ciała bądź zabójstw. Przemoc ze strony najbliższych osób jest doświadczeniem traumatycznym, upokarzającym, wywołującym cierpienie, rodzącym nienawiść i pragnienie odwetu, okaleczającym psychikę.

Rodzaje przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. *przemoc fizyczna* – to forma agresji łącząca się z naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie „ofierze” bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia;
2. *przemoc psychiczna* – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzanie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne;
3. *przemoc seksualna* – to różne zachowania, w tym: wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszanie do prostytucji, krytykowanie zachowań seksualnych;
4. *przemoc ekonomiczna* – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie, to także zaciąganie kredytów czy zmuszanie do ich zaciągania wbrew woli partnera;
5. *zaniedbanie* – to ciągle niezaspokojenie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci.

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie często doświadczają kilku jej form jednocześnie. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Może prowadzić nie tylko do uszkodzeń ciała, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie w jaki osoba doznająca przemocy postrzega samą siebie, „sprawcę” oraz innych ludzi.

Cykle przemocy

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydentem jednorazowym, zazwyczaj ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Można więc wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykle przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę tego problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu.

Są to:

1. *faza narastania napięcia* – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;
2. *faza ostrej przemocy* – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Partner staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie, osoby doznające przemocy wzywają Policję, szukają pomocy;
3. *faza miodowego miesiąca* – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. „Sprawca” jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprosinom często towarzyszą łyzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać „sprawcy” drugą szansę.

Faza miodowego miesiąca zatrzymuje „ofiara” w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu powraca i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art. 207 kk), za które grozi kara pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od lat 2 do 12.

Rola stereotypów i przekonań na temat przemocy w rodzinie

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Jest to wynik funkcjonujących stereotypów, które obejmują różnorodne obszary codziennego życia. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia są często przekonaniami charakterystycznymi dla całego środowiska.

Z punktu widzenia problemu przemocy w rodzinie, za najważniejsze i najgroźniejsze uważa się stereotypy:

- ◆ usprawiedliwiające przemoc,
- ◆ przenoszące odpowiedzialność za przemoc na osobę, która jej doznaje,
- ◆ przekonania izolujące osobę doświadczającą przemocy.

Skutki przemocy w rodzinie

Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka.

Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- ◆ objawy fizyczne (m. in. sińce, obrzęki, otarcia, rany, złamania, oparzenia),
- ◆ objawy emocjonalne (m. in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, zmienność nastrojów, niska samoocena),
- ◆ objawy społeczne (m. in. nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- ◆ objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m. in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualną wykraczającą poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiatryczne).

Z powodu wielu przykrych doświadczeń cierpią nie tylko osoby, które tej przemocy doznają, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, tj. najczęściej dzieci. Dzieci krzywdzone charakteryzują się zaburzeniami zachowania związanymi z trudnością kontrolowania emocji i rozpoznawania sytuacji społecznych, oraz obniżeniem poziomu empatii. Przemoc, zwłaszcza w rodzinie, burzy porządek moralny. Zmierza do ukształtowania takiego obrazu świata, wzoru przekonań i sądów, w którym wpisana jest ona jako norma.

Dziecko wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie „sprawcy” i „ofiary”. Brutalne wzorce osobowe utrwalają się tak, iż młody człowiek nie ma oporów przed biciem i maltretowaniem słabszych i młodszych kolegów, czym rekompensuje sobie doznane krzywdy. Maltretowanie dzieci zaburza ich rozwój poznawczy i społeczny, co objawia się trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, ograniczając tym samym możliwość wyrównania doznawanego braku więzi emocjonalnych. Poszkodowane dzieci z reguły są nieufne, nastawione do otoczenia wrogo, pełne negatywizmu, słabo reaktywne, często przyjmują postawę biernego oporu.

W sytuacjach interpersonalnych dzieci te ujawniają mniejszą ekspresyjność emocjonalną, zachowują się nieprzystępnie i unikają kontaktów z innymi dziećmi. Olbrzymie koszty przemocy w rodzinie, jak widać, ponoszą nie tylko jednostki, ale całe społeczeństwo.

IV. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Nowy Żmigród

Gmina Nowy Żmigród leży w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego, na terenie powiatu jasielskiego. Od północy sąsiaduje z gminą Tarnowiec, od wschodu z gminami Chorkówka i Dukla, od południa z gminą Krempna, a od zachodu z gminami Osiek Jasielski i Dębowiec.

Urozmaicona rzeźba terenu, rozległe strefy niczym niezmaconej ciszy, obszary chronionej przyrody – to niewątpliwe walory gminy. Charakterystyczne dla krajobrazu są okrągłe pagórki, porozdzielane licznymi dolinami potoków i głębokimi przełęczami.

Siedzibą gminy jest miejscowość Nowy Żmigród.

Nowy Żmigród jest gmina wiejską. Liczy 9 164 mieszkańców (stan na 31.12.2017 r.), a jej powierzchnia wynosi 104 km².

W skład Gminy wchodzi 18 miejscowości: Brzezowa, Desznica, Gorzyce, Grabanina, Jaworze, Kąty, Łężyny, Łysa Góra, Makowiska, Mytarka, Mytarz, Nienaszów, Nowy Żmigród, Sadki, Siedliska Żmigrodzkie, Skalnik, Stary Żmigród, Toki. Większość terenów ma charakter rolniczy.

W poniższych tabelach przedstawione są dane demograficzne dotyczące mieszkańców Gminy Nowy Żmigród.

Tabela nr 1: Dane demograficzne – liczba osób zamieszkujących w Gminie Nowy Żmigród

Rok	2015	2016	2017
Kobiety	4 616	4 627	4 603
Mężczyźni	4 602	4 574	4 561
Ogółem	9 218	9 201	9 164
W tym: dzieci i młodzież do 18 roku życia	1 686	1 660	1 648

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Nowy Żmigród

Tabela nr 2: Dane demograficzne – struktura porównawcza w wieku mieszkańców Gminy Nowy Żmigród

Rok	2015	2016	2017
Ilość osób w wieku produkcyjnym	5 875	5 860	5 836
Ilość osób w wieku poprodukcyjnym	1 657	1 681	1 680

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Nowy Żmigród

Z analizy struktury demograficznej wynika, że w stosunku do lat 2015–2017 zmniejszyła się liczba osób zamieszkałych na terenie Gminy Nowy Żmigród. Także w 2017 roku zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich liczba dzieci i młodzieży do 18 roku życia.

W strukturze demograficznej mieszkańców Gminy Nowy Żmigród widać systematyczny proces starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba ludności w wieku produkcyjnym, zaś w wieku poprodukcyjnym rośnie.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych w ramach programu działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Nowy Żmigród ze szczególnym uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Jednym z dominujących problemów społecznych na terenie gminy Nowy Żmigród jest bezrobocie.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Nowy Żmigród według Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle (tabela 3–4).

Tabela nr 3: Poziom bezrobocie w gminie Nowy Żmigród

Rok	Ogółem	W tym kobiety	Z prawem do zasiłku (ogółem)	W tym kobiety
2015	720	398	56	18
2016	655	361	49	17
2017	500	298	59	32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle.

Tabela nr 4: Wybrane kategorie bezrobotnych w gminie Nowy Żmigród

Rok	Bez kwalifikacji zawodowych	Do 34-tego roku życia	Powyżej 50-tego roku życia	Długotrwale bezrobotni
2015	177	396	55	201
2016	159	329	69	199
2017	168	237	61	160

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Jaśle

Z analizy powyższych danych wynika, że w stosunku do lat 2015–2017 liczba osób bezrobotnych zmalała. największą liczbę osób bezrobotnych stanowią ludzie młodzi do 34-tego roku życia bez kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Bezrobocie niekorzystnie wpływa na poziom życia ludności na terenie Gminy Nowy Żmigród. W odniesieniu do 31.12.2017 roku odnotowano spadek liczby osób bezrobotnych w odniesieniu do lat ubiegłych.

Oprócz kwestii bezrobocia w Gminie Nowy Żmigród występują inne problemy społeczne, które w sposób pośredni lub bezpośredni rzutują na funkcjonowanie rodzin. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie, wykorzystano dane z wykonywanej pracy przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy i grup roboczych w Nowym Żmigrodzie.

Tabela nr 5: Liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły do zespołu Interdyscyplinarnego w Nowym Żmigrodzie (2015–2017 rok)

Liczba Niebieskich Kart		
2015	2016	2017
24	24	25

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań OPS w Nowym Żmigrodzie

Powyższa tabela przedstawia liczbę Niebieskich Kart, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowym Żmigrodzie w poszczególnych latach. Z analizy wynika, iż liczba Niebieskich Kart utrzymuje się w miarę na tym samym poziomie. Do najczęstszych przejawów przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowy Żmigród należą: awantury domowe, w tym awantury pod wpływem alkoholu, poniżanie i wyzwiska, przemoc ekonomiczna w dużej mierze związana z wydawaniem pieniędzy na alkohol, zaniedbanie. Ofiarami są zwykle współmałżonkowie, niekiedy dzieci i osoby starsze, niepełnosprawne.

Zespół Interdyscyplinarny

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nowym Żmigrodzie wchodzi przedstawiciele:

- ◆ Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie;
- ◆ Komisariatu Policji w Nowym Żmigrodzie;
- ◆ Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- ◆ Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jasle;

- ♦ oświaty na szczeblu gminnym;
- ♦ Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Nowym Żmigrodzie;
- ♦ Urzędu Gminy Nowy Żmigród.

Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie podejmuje szereg działań wspierających, które kierowane są do rodzin przezywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego funkcjonowania, a co za tym idzie zapewnienia dzieciom odpowiednich warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Mając na względzie dobro dziecka i rodziny w roku 2017 Ośrodek zatrudnił asystenta rodziny, który prowadzi prace z rodziną. Obecnie swoim działaniem asystent rodziny obejmuje 7 rodzin.

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019–2021 jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

V. Adresaci Programu

Adresatami Programu są:

- mieszkańcy Gminy Nowy Żmigród;
- osoby dotknięte przemocą w rodzinie;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- świadkowie przemocy;
- profesjonaliści /osoby zaangażowane w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz instytucje/organizacje zajmujące się tym problemem.

VI. Realizatorzy i współrealizatorzy/partnerzy

Realizatorami/partnerami programu są:

- ♦ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie;
- ♦ Komisariat Policji w Nowym Żmigrodzie;
- ♦ Komenda Powiatowa Policji w Jaśle;
- ♦ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Żmigrodzie;

- ◆ Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie;
- ◆ Sąd Rejonowy w Jaśle;
- ◆ Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jaśle;
- ◆ Urząd Gminy w Nowym Żmigrodzie;
- ◆ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle;
- ◆ Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaśle;
- ◆ Zakłady opieki zdrowotnej;
- ◆ Organizacje pozarządowe z terenu gminy Nowy Żmigród;
- ◆ Placówki oświatowe (przedszkola, szkoły);
- ◆ Zespół Interdyscyplinarny/ grupy robocze.

VII. Pozytywne czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

Do pozytywnych czynników umożliwiających realizację Programu należą:

- ◆ akty prawne regulujące system przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie;
- ◆ dobra współpraca i przychylność władz samorządowych;
- ◆ realizowana procedura „Niebieskie Karty”;
- ◆ dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i dzielnicowych;
- ◆ gotowość do współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych;
- ◆ podnoszenie kwalifikacji i ciągłe doskonalenie zawodowe osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ◆ zaangażowanie osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ◆ postrzeganie przemocy jako jednego z najpoważniejszych problemów społecznych;
- ◆ zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- ◆ silne więzi rodzinne.

VIII. Negatywne czynniki w realizacji Programu

Do negatywnych czynników utrudniających realizację Programu należą:

- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;

- nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie;
- występowanie w rodzinach patologii (m.in. alkoholizm i przestępczość);
- rozpad więzi rodzinnych;
- ubóstwo;
- niski poziom wiedzy społecznej nt. możliwości korzystania z pomocy;
- brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów;
- bierność świadków przemocy w rodzinie (rodzina, środowisko sąsiedzkie);
- niska skuteczność oddziaływań terapeutycznych wobec osób uzależnionych;
- niewystarczająca skuteczność oddziaływań interwencyjno - motywacyjnych wobec osób stosujących przemoc;
- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy;
- niewystarczająca skuteczność działań związanych z ochroną osób doznających przemocy;
- niewystarczająca współpraca instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz placówek leczenia odwykowego (słaby przepływ informacji – czynnik ludzki, niedopracowane procedury);
- problem wypalenia zawodowego osób/służb realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- brak wystarczających środków finansowych na funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.

IX. Cele programu

Cel główny to: przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Nowy Żmigród.

Cel główny jest realizowany poprzez *cele szczegółowe*:

1. Interdyscyplinarną współpracę służb i instytucji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym w ramach działań interwencyjnych – procedura „Niebieskie Karty”.
2. Zwiększenie skuteczności działań motywacyjno – interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie.
4. Podniesienie skuteczności działań służb świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

5. Działania edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży mające na celu propagowanie skutecznych sposobów powstrzymania przemocy.
6. Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców Gminy Nowy Żmigród wobec zjawiska przemocy.
7. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się zjawiskiem przemocy w rodzinie.

X. Wdrażanie programu

Działania:

- ◆ powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- ◆ współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; izolowanie osób doznających przemocy w rodzinie;
- ◆ poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne;
- współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom;
- ◆ realizacja procedury „Niebieskie Karty”;
- ◆ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- ◆ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- ◆ monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w przemoc;
- ◆ praca socjalna;
- ◆ prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych uświadamiających zagrożenia płynących z przemocy;
- ◆ organizowanie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu podniesienia i doskonalenia swoich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem;
- ◆ seminaria, konferencje dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu wymiany doświadczeń;
- ◆ upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności.

XI. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Nowy Żmigród w latach 2019–2021. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

XII. Przewidywane efekty i rezultaty

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć przede wszystkim poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019–2021 planuje się osiągnąć następujące efekty:

1. Ustawiczne działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.
2. Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Zwiększenie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc na temat skutków prawno-moralnych przemocy w rodzinie.
5. Nabycie przez dzieci i młodzież umiejętności i wiedzy na temat podstawowych zasad przeciwdziałania przemocy.
6. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat właściwych ról i postaw.
7. Zwiększenie efektywności pracy pracowników służb i instytucji udzielających pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Zmiana postaw mieszkańców Gminy Nowy Żmigród wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

XIII. Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację.

Finansowanie

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w latach 2019–2021 są środki finansowane z budżetu gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U.2016 poz. 487 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. 2015 poz. 1390).

ZAKOŃCZENIE

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca, ponieważ nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc występuje od zawsze i dlatego należy podejmować wszelkie działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Niezmiernie istotna jest tutaj współpraca, zaangażowanie oraz wysiłek wszystkich służb, reagujących na problemy społeczne, ukierunkowany na przeciwdziałanie temu zjawisku i udzielaniu wsparcia.

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Strzelec
Henryk Strzelec